

Νόσος COVID-19 και νεογνά

Με την ανακοίνωση της απώλειας του μικρού βρέφους μόλις 37 ημερών μετά από λοίμωξη COVID-19 στη νεογνική ηλικία, είναι εύλογο να δημιουργείται μεγάλη αγωνία και θλίψη σε όλους. Αν και είναι γνωστό ότι η νόσος COVID-19 είναι ηπιότερη στα παιδιά, σπάνια έχουμε τέτοια περιστατικά που μας θυμίζουν ότι κανείς δεν είναι αλώβητος. Η Καθηγήτρια **Βάνα Παπαευαγγέλου** και η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια **Δέσποινα Μπριάννα** της Γ' Παιδιατρικής Κλινικής του ΕΚΠΑ, συνοψίζουν τα πρόσφατα δεδομένα. Στα νεογνά συνήθως η λοίμωξη μεταδίδεται όπως και στον υπόλοιπο πληθυσμό δηλαδή μέσω σταγονιδίων από άτομα του περιβάλλοντος που έχουν μολυνθεί. Συνηθέστερα πρόκειται για ενδοοικογενειακή διασπορά και πιο συχνά από τη μητέρα, αφού αυτή είναι πιο κοντά στο νεογνό και το φροντίζει. Σπανιότερα έχει αναφερθεί μετάδοση τόσο από το περιβάλλον του μαιευτηρίου όσο και άλλα μέλη της οικογένειας (πατέρας, αδέρφια, παππούδες, γιαγιάδες) που μπορεί να μεταδώσουν τη λοίμωξη στο ευάλωτο νεογνό. Η νόσος COVID-19 στα νεογνά ποικίλλει σημαντικά, από ασυμπτωματική φορεία έως κρίσιμη νόσο. Σύμφωνα με τα βιβλιογραφικά δεδομένα τα νεογνά πιο συχνά σε σύγκριση με τα βρέφη ηλικίας μεγαλύτερης του ενός μηνός εμφανίζουν σοβαρή λοίμωξη (12% έναντι 2%) ενώ έως και σε 20% των νεογνών μπορεί να είναι εντελώς ασυμπτωματικά. Μεταξύ συμπτωματικών νεογνών, η πιο συχνή κλινική εκδήλωση είναι η αναπνευστική δυσχέρεια (40%), ενώ περιγράφονται ακόμα πυρετός (32%) και δυσχέρεια στη σίτιση/γαστρεντερικά συμπτώματα (24%). Ευτυχώς η θνητότητα των νεογνών είναι εξαιρετικά χαμηλή. Στην Ελλάδα μέχρι σήμερα έχουν μολυνθεί πολλά νεογνά μέσω ενδοοικογενειακής διασποράς της λοίμωξης. Τα παιδιά αυτά συνηθέστερα νοσηλεύονται λόγω της αγωνίας όλων για την έκβαση της λοίμωξης. Σπάνια έχουν χρειαστεί υποστήριξη με χορήγηση οξυγόνου και συμπτωματική αγωγή ενώ ελάχιστα είναι τα νεογνά στα οποία χρειάστηκε η χορήγηση ειδικής αντιϊκής αγωγής με ρεμντεσιβίρη.

Αναφορικά με την κάθετη μετάδοση από την έγκυο μητέρα στο έμβρυο τα μέχρι δεδομένα εκτιμούν ότι η μετάδοση είναι εξαιρετικά σπάνια. Πρόσφατα ο ΠΟΥ εκτίμησε ότι το ποσοστό των νεογνών που είναι SARS-CoV-2 θετικά στις 24 πρώτες ώρες ζωής είναι 1.9%. Δεν έχουν ακόμα διευκρινιστεί ποιοι είναι οι παράγοντες που αυξάνουν την πιθανότητα ενδομήτριας μετάδοσης του ιού από τη μητέρα στο έμβρυο. Πρόσφατη μετα-ανάλυση των βιβλιογραφικών δεδομένων εκτίμησε ότι η κάθετη μετάδοση από τη μητέρα στο νεογνό δεν ξεπερνά το 3% των κυήσεων. Συνεπώς, οι έγκυες θα πρέπει να προσέχουν, κυρίως για την δική τους υγεία, αλλά να μην αγωνιούν.

Όλοι οι διεθνείς οργανισμοί αλλά και οι επιστημονικές εταιρείες των παιδιάτρων και νεογνολόγων ομόφωνα υποστηρίζουν το θηλασμό των νεογνών

που γεννιούνται από μητέρες με προηγηθείσα κατά τη κύηση ή ακόμα και περιγεννητική λοίμωξη COVID-19. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι λεχωίδες με οξεία COVID-19 να εκπαιδευτούν για τους κανόνες πιστής τήρησης των μέτρων ατομικής προστασίας (ΜΑΠ) και υγιεινής των χεριών ώστε να προφυλάξουν το νεογνό από πιθανή μετάδοση της λοίμωξης μέσω των εκπνεόμενων σταγονιδίων. Τα οφέλη από το μητρικό θηλασμό και την επαφή δέρμα με δέρμα (skin-to-skin contact) υπερτερούν έναντι του ενδεχόμενου χαμηλού κινδύνου μετάδοσης του ιού από τη μητέρα στο νεογνό. Για το λόγο αυτό προτείνεται η μη απομάκρυνση του νεογνού από τη μητέρα κατά τη διάρκεια παραμονής στο μαιευτήριο εφόσον η γενική κατάσταση της μητέρας το επιτρέπει. Συνιστάται η παραμονή στο ίδιο δωμάτιο (rooming-in) με τη κατά το δυνατό τήρηση απόστασης 2 μέτρων και χρήση ΜΑΠ κατά τη περιποίηση και το θηλασμό του νεογνού. Ακόμα αν μια λεχωίδα διαγνωστεί αργότερα με οξεία λοίμωξη δεν υπάρχουν ενδείξεις διακοπής του θηλασμού ή απομάκρυνσης νεογνού από τη μητέρα αλλά θα πρέπει να εκπαιδευτεί και να υποστηριχθεί η μητέρα στην αυστηρή τήρηση των μέτρων ατομικής προστασίας και υγιεινής των χεριών ώστε να προφυλάξει το νεογνό της.

Στο ΠΓΝ ΑΤΤΙΚΟΝ μέχρι σήμερα έχουν γεννηθεί περισσότερα από 45 νεογνά από μητέρες με επιβεβαιωμένη οξεία λοίμωξη από SARS-CoV-2. Μόνο σε μία περίπτωση διαγνώστηκε κάθετη (ενδομήτρια) μετάδοση ενώ σε 5 νεογνά διαπιστώθηκε οριζόντια ενδοοικογενειακή μετάδοση. Όλα τα νεογνά είχαν καλή κλινική έκβαση.

Συμπερασματικά, στα νεογνά συνήθως η λοίμωξη μεταδίδεται μέσω σταγονιδίων ενδοοικογενειακά ενώ η ενδομήτρια μετάδοση είναι εξαιρετικά σπάνια. Η έκβαση της λοίμωξης COVID-19 στη νεογνική ηλικία είναι γενικά καλή όμως τα νεογνά είναι πιο ευάλωτα σε σύγκριση με τα μεγαλύτερα βρέφη και παιδιά και γι' αυτό χρήζουν στενής παρακολούθησης.